

DR. BUDAY JÓZSEF
(1941–2011)

2011. június 2-án meghalt dr. Buday József nyugalmazott főiskolai tanár. Csendes, halkszavú, szakmáját rajongásig szerető, igazi tanár egyéniség volt. Élete sok változáson ment keresztül, amíg eljutott a Bárcki Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskola Kórtani Tanszékéig.

Budapesten született 1941. augusztus 21-én. 1959-ben textilipari technikus képesítést szerzett, majd 1964-ben gyógypedagógiai tanári, 1971-ben a Debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem biológia-kémia szakán középiskolai tanári oklevelet kapott. 1974-ben az értelmi fogyatékosok témaköréből készített „Oligofrén gyermekek humánbiológiai vizsgálata” című egyetemi doktori értekezését summa cum laude eredménnyel védte meg. 1975-ben elvégezte a MTA Biometriai Intézete által szervezett tanfolyamot, amelyet ugyanazon évben kitüntetéssel fejezett be. 1988-ban nyerte el a Down kórosok testmérési adataiból készített disszertációja alapján a biológiai tudomány kandidátusa fokozatot.

Munkásságát a budapesti Goldberger textilművekben kezdte el, ahol 1959–1960-ban tevékenykedett. Ezt követően szerezte meg gyógypedagógiai tanári oklevelét és 1964 és 1974 között tanári beosztásban dolgozott a Fővárosi Iskolaszanatóriumban. 1974-ben lett a Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola munkatársa. Először a Gyógypedagógiai Vizsgáló és Tanácsadó Intézethez került azzal a feladattal, hogy szervezze meg a fogyatékosok nyilvántartását. A nagyon sok munka ellenére sem tudta megoldani a feladatot, mert nem sikerült keresztülvinnie az adatgyűjtést elrendelő jogszabály elfogadtatását és nem lehetett felépíteni az adatfeldolgozáshoz szükséges számítógépes háttérrel. 1981-ben munkaköre megváltozott, a Gyógypedagógiai Főiskola Kórtani Tanszékére került, ahol 1983-ig adjunktusi, 1983 és 1988 között főiskolai docensi, 1989-től tanszékvezető főiskolai tanári beosztása volt. Vezetői megbízását 2007-ig látta el.

Négy évtizeden keresztül oktatta a funkcionális anatómia, a kórtan, az értelmi fogyatékosok kórtana, a fejlődéstan és a humánbiológia tantárgyakat. Az újabb tudományos eredmények oktatásba történő bevonásával folyamatosan korszerűsítette a tananyagot, különösen a humán genetikai ismereteket. Részt vett a korábbi főiskolai képzésben, valamint a Bologna rendszerű alapképzésben és mesterképzésben. Kiemelkedő tevékenységet végzett a hallgatók tudományos kutatás iránti érdeklődésének irányításában. Szigorú, de igazságos tanárember volt. Minden évben több hallgatót készített fel a Tudományos Diákköri Tanács elnökeként az Országos Tudományos Diákköri Konferenciára. Számos tanítványa országos díjat, elismerést kapott.

A főiskolának számos kihelyezett tagozata működött. Az alapozó tárgyakat helyi szakemberek oktatták, az értelmi fogyatékosok kórtanát azonban a tanszék munkatársai végezték. Buday

József Kaposváron nappali tagozatos hallgatóknak, Debrecenben, Nyíregyházán és Miskolcon posztgraduális képzésben oktatta ezt a tárgyat. A posztgraduális képzésben és kihelyezett tagozatokon az un. beszédfejlesztő pedagógusok képzésének keretében a Beszédszervek anatómiája és a beszéd kórtana című tárgyat is oktatta.

Életrajzában írta, hogy második diplomájának megszerzése után kezdett humánbiológiai tanulmányokat folytatni, elsősorban az imbecillis gyermekek körében. E tárgykörből írta egyetemi doktori értekezését. 1974 és 1978 között a fogyatékosok kataszterével foglalkozott. Az „*Értelmi fogyatékos gyermekek hosszmetzeti növekedésvizsgálata*” című kutatási témáját 1975-ben kezdte meg a Homoki Gyógypedagógiai Intézetben (Szolnok megye). A munkát évi kétszeri méréssel végezte, 2006-ban egy nemzetközi szatellit konferencián a kutatás 20. évében összegezte eredményeit. A Down kórosok növekedési és testalkati vizsgálatát 1978 és 1988 között végezte. Magyarországról és D-Szlovákiából 740 Down kóros személy testméret adatait gyűjtötte össze. Nagyon sok még feldolgozatlan adata van a Down kórosokról. Időközben számos hazai gyógypedagógiai intézetben végzett egyszeri adatfelvételezéssel növekedésvizsgálatot. Sikerült lezárnia a látássérültek (1989–1995) és a hallássérültek növekedésvizsgálatát (1993–2003). 1989-től vizsgálta a beszédhibák öröklődését, 1995-től pedig a tanulásban akadályozottak komplex látás-, hallás- és mozgásszeri, valamint laterális vizsgálatába kezdett.

Kutatásaival kapcsolatban 1982-ben tíz napos tanulmányutat tett Svédországban, 1983 áprilisától négy hónapig CIP ösztöndíjjal az USA-ban, 1993 májusában Angliában volt. Számos előadást tartott belföldön és külföldön (Brüsszel, Xanthi, Róma, Wrocław, Wien, Tartu, Philadelphia, Jéna, Zágráb). Amerikai, osztrák, belga, angol, szlovák, finn intézményekkel volt nemzetközi tudományos együttműködése.

A Főiskolán a Tudományos Diákköri Tanács elnöke (1989–2008), a Tudományos Tanács tagja (1988–2008), a Tanszékvezetői Tanács tagja (1988–2007), a Főiskolai Tanács tagja (1990–1998) volt. Az MTA Antropológiai Bizottságának és a Pedagógiai Bizottság Gyógypedagógiai Albizottságának tagja, a Magyar Gyógypedagógiai Egyesület elnökségi tagja és a Gyógypedagógiai Iskolaegészségügyi Szakosztály elnöke, a Magyar Biológiai Társaság Pediátriai Antropológiai Szakosztályának elnökségi tagja, magyar és külföldi tudományos testületek tagja volt.

Munkásságát a Kiváló munkáért (1981), OTDT Mestertanár (1999), OTP Fáy András díjjal (1999), Széchenyi professzori ösztöndíjjal (2000) és a Magyar Köztársaság Lovagkeresztje kitüntetéssel (2004) ismerték el.

Kedves kollégánktól 2011. június 22-én Budapesten a Farkasréti temetőben vettünk végső búcsút. Gyászjelentésére a 2. Timótheus 4, 8 szövege volt felírva: *Bonum certamen certavi, cursum consummavi, fidem servavi*. Ő valóban megharcolta a harcot és a hitet is megtartotta. Nyugodjék békében.

Farkas Gyula